VOORBLAD

ONTWERP
RAADSVOORSTEL

zaaknummer: 634780

Onderwerp:	Integraal huisvestingsplan gemeente Zutphen 2024-2039 (IHP)
Programma:	3. Werken en leren

Forum:	Oordeelsvormend	
Portefeuillehouder	Jasper Bloem	
Inlichtingen bij:	Ravenswaaij, Marlies van	
	Tel: 0639353952	E-mailadres: M.vanRavenswaaij@zutphen.nl

Soort bevoegdheid:	Kaderstellend Budgetrecht
Beleidsvrijheid:	Ruim
Programmabegrotingswijziging:	Ja
Programmabegrotings-wijzigingsnummer:	2024-13

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor:
1. het bijgaande Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2024-2039 vast te stellen;
2. de in het IHP opgenomen meerjarenraming voor investeringen in onderwijshuisvesting vast te stellen, en voor de eerste jaarschijf (2024) een krediet van €11.266.300 en voor de tweede jaarschijf (2025) een krediet van €1.000.000 beschikbaar te stellen;
3. ten laste van de reserve onderwijshuisvesting een bedrag van €1.160.000 toe te voegen aan het budget onderwijshuisvesting 2024, als volgt opgebouwd:
a. een budget van € 60.000 voor onderzoek naar het binnenklimaat en opties tot verduurzamen van 7 scholen;
b. een budget van € 300.000 voor aanpassingen, opfrissen en verhuiskosten voor de huisvesting van de Internationale Schakelklas (ISK) aan de Wijnhofstraat;
c. een budget van € 800.000 voor co-financiering ‘Specifieke uitkering ventilatie in scholen’ (SUVIS) projecten;
4. de begroting 2024 dienovereenkomstig te wijzigen (2024-13).

TOELICHTING

Inleiding
Het gemeentebestuur van Zutphen heeft, samen met de schoolbesturen voor primair, voortgezet en speciaal onderwijs, in 2017 het Masterplan Onderwijshuisvesting vastgesteld (raad 11 april 2017). In 2019 is het Masterplan bijgesteld (raad 16 december 2019). In de afgelopen jaren zijn verschillende projecten gerealiseerd voor het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs.

Wij hebben het initiatief genomen om het Masterplan samen met de schoolbesturen te actualiseren naar de huidige situatie en toekomstige ambities. Vanwege de verwachte wetgeving (2024-2025) waarin een Integraal Huisvestingsplan (IHP) per gemeente verplicht wordt noemen we het niet meer een Masterplan maar een Integraal Huisvestingsplan, afgekort IHP. Het voorliggende IHP 2024-2039 (bijlage 1) vervangt dan ook het huidige Masterplan.

Dit IHP is een document gebaseerd op consensus tussen schoolbesturen en de gemeente Zutphen. De schoolbesturen zijn unaniem akkoord met de inhoud. Het IHP geeft een goed beeld van de ontwikkelingen en ambities die van invloed zijn op de onderwijshuisvesting. Daarbij is rekening gehouden met inhoudelijke ambities, zoals de ontwikkeling van een goede doorgaande leer- en ontwikkellijn tussen kinderopvang en onderwijs, en met de eisen aan gebouwen voor een gezonde leeromgeving. Ook moet onderwijshuisvesting aansluiten bij ontwikkelingen zoals het klimaatakkoord.

Het IHP is kaderstellend voor de komende 16 jaar. Via de ontwikkelagenda worden de uitgangspunten uitgewerkt in uitvoeringsplannen en jaarlijks vastgesteld in onderling overleg tussen ons en de schoolbesturen. Zo borgen wij als gemeentebestuur en de schoolbesturen de uitvoerbaarheid, continuïteit en transparantie van de processen.

Afgelopen jaar zijn er nieuwe leerlingenprognoses opgesteld, zodat van de meest actuele gegevens wordt uitgegaan ten aanzien van de ruimtebehoefte. Over het geheel genomen is er voldoende huisvestingscapaciteit in Zutphen. Per school/locatie zijn er echter grote verschillen. Zo hebben enkele scholen een tekort aan ruimte en hebben andere scholen ruimte over. In het IHP hebben we daar met elkaar afspraken over gemaakt.

De doelstelling is om geschikte huisvesting voor onderwijs te realiseren die zowel duurzaam is als van hoge kwaliteit, en op een verantwoorde wijze geëxploiteerd wordt. Dit betekent dat wij met de schoolbesturen in gesprek blijven om samen te sturen op een toekomstbestendig onderwijslandschap.

Beoogd effect
Het IHP heeft als beoogd effect:
- Realiseren van toekomstbestendige en duurzame onderwijshuisvesting;
- Samen werken aan een integrale benadering van huisvesting door schoolbesturen en gemeente.

Argumenten
1.1 Het IHP biedt de kaders om toekomstbestendige en duurzame onderwijshuisvesting te realiseren.
De kaders in het IHP komen voort uit het Coalitieakkoord ‘Natuurlijk betrokken, gelijk vooruit’. Door hun akkoord met de inhoud van het IHP, verbinden de schoolbesturen in Zutphen zich nu aan deze ambities uit het coalitieakkoord.
In het IHP richten we ons op: thuisnabij onderwijs, IKC-vorming (de vorming van Integrale Kind Centra), passende schoolgebouwen en duurzaamheid. In de hierna volgende argumenten lichten we deze kaders verder toe.

1.2 Met het IHP werken we aan thuisnabij onderwijs.
Eén van de ambities uit het coalitieakkoord van de gemeente Zutphen is als volgt geformuleerd: ‘in onze visie heeft iedere wijk of dorp een school met voldoende kwaliteit aan basisonderwijs.’ De meerjarenplanning die in het IHP is opgenomen, garandeert in elke wijk of dorp van de gemeente een kwalitatief goede basisschool. Voorwaardelijk daarbij is toekomstbestendigheid van zowel het gebouw als de schoolorganisatie. De planning houdt daarom onder andere rekening met verwachte demografische

ontwikkelingen en leerlingprognoses, woningbouwplannen en visie en ambities van schoolbesturen. In de gemeente Zutphen kan op deze manier ieder kind in de eigen buurt naar een goede basisschool.
In het eerste blok (2024-2028) heeft deze ambitie voor de Zuidwijken en het Waterkwartier twee grote ontwikkelingen tot gevolg. De Waaier en De Parel (stichting Archipel) gaan samen onder één dak op een nader te bepalen locatie in het Waterkwartier. Daarbij worden beide zogeheten BRIN-nummers (Basis Registratie Instellingen-nummers, een code waarmee elke school wordt geïdentificeerd) behouden. Dat wil zeggen dat het twee afzonderlijke scholen blijven. De Flief en de Prins Clausschool (stichting GelderVeste) gaan samen verder onder één dak op de locatie van de Prins Clausschool. Daarbij wordt één BRIN-nummer opgeheven, zij gaan dus verder als één school.

1.3 Met het IHP realiseren we onze ambities richting meer Integrale Kindcentra (IKC).
In een integraal kindcentrum (IKC) werken onderwijs en opvang voor kinderen van 0-13 of van 2-13 jaar samen. Vanuit eenzelfde visie en in een doorgaande leerlijn bevorderen IKC's de algemene ontwikkeling van kinderen en dragen ze bij aan meer kansengelijkheid. In het IHP zijn afspraken opgenomen over IKC-vorming. Het streven is te komen tot kindcentra met onderwijs en opvang onder één dak (eventueel samen met andere wijkgerelateerde functies), in gebouwen zonder normatieve over- of ondercapaciteit. In een IKC zijn onderwijs en opvang gelijkwaardige partners. Ook zijn er in het IHP uitgangspunten opgenomen over voorschoolse educatie (VE) en verhuurbeleid aan kinderopvangorganisaties.

1.4 Gemeente en schoolbesturen zijn samen verantwoordelijk voor goede spreiding van leerlingen.
In het IHP hebben de gemeente Zutphen en alle schoolbesturen uit primair, voortgezet en speciaal onderwijs zich gecommitteerd aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor passende schoolgebouwen. Gemeente en schoolbesturen zetten zich in voor een goede spreiding van het aantal leerlingen over de schoolgebouwen in de gemeente. Dit is van belang om enerzijds krapte te voorkomen en anderzijds forse leegstand van onderwijsruimte tegen te gaan. De school neemt niet meer leerlingen aan dan het schoolgebouw kan huisvesten. Per locatie is het maatwerk, omdat de keuzevrijheid voor ouders binnen een wijk of voedingsgebied van de school gewaarborgd moet worden.
In juni 2023 heeft de gemeenteraad besloten tijdelijke lokalen te plaatsen bij KC Adriaan van den Ende. Deze lokalen worden geplaatst voor maximaal vijf jaar. De verwachting is dat er na afloop van die vijf jaar voldoende onderwijsruimte is in Warnsveld in relatie tot het aantal leerlingen. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid werken de gemeente en de schoolbesturen de komende jaren verder uit.

1.5 Het IHP maakt eigentijdse en duurzame keuzes voor de toekomst van onderwijshuisvesting.
Op dit moment zijn al vijftien schoolgebouwen ouder dan veertig jaar en dus toe aan vernieuwing. De uitgangspunten met betrekking tot duurzaamheid zoals opgenomen in het Bouwbesluit zijn niet meer afdoende. In het IHP gaan we daarom uit van het Kwaliteitskader huisvesting 2021 afkomstig van Ruimte-OK. Daarnaast is ENG (energie neutraal gebouwd) het uitgangspunt bij nieuwbouw en het streven bij vernieuwbouw.

1.6 Het IHP bekrachtigt en herijkt de samenwerking tussen de gemeente en schoolbesturen aan een integrale aanpak van onderwijshuisvesting.
Het IHP is tot stand gekomen na een intensief proces tussen gemeente en schoolbesturen. In Zutphen zijn - gezien het inwoneraantal - relatief veel scholen en veel schoolbesturen. Unaniem hebben zij zich verbonden aan de inhoud van het IHP.
De schoolbesturen zijn:

Primair onderwijs:
- CorDeo Scholengroep
- Stichting Archipel Onderwijs & Kinderopvang
- Stichting de Vrije School Noord en Oost Nederland (VSNON)
- Stichting Scholengroep GelderVeste, voor christelijk basisonderwijs
- Stichting voor Katholiek Basisonderwijs Gelderland (SKBG)
- Vrije Leerkrachten College Auryn (nieuw schoolbestuur in Zutphen, gestart in augustus 2023)

Voortgezet onderwijs:
- Isendoorn College
- Stichting Achterhoek VO

· Stichting de Vrije School Noord en Oost Nederland (VSNON)

Speciaal onderwijs:
· Stichting De Onderwijsspecialisten
· Stichting Speciaal Onderwijs Twente en Oost Gelderland (SOTOG)

In het IHP staan de kaders en uitgangspunten voor de komende zestien jaren. De uitwerking daarvan gebeurt via de ontwikkelagenda, waarvan de onderwerpen in concept benoemd zijn. De uitvoering van de projecten wordt per jaar opgepakt (zie onder Uitvoering).

2.1 De meerjarenraming biedt duidelijkheid voor schoolbesturen en gemeente.
Zowel de gemeente als het schoolbestuur heeft een verantwoordelijkheid bij onderwijshuisvesting. Wettelijk gezien investeert de gemeente in (ver-)nieuwbouw en is het schoolbestuur verantwoordelijk voor het onderhoud. In het IHP zijn aanvullende specifieke financiële afspraken gemaakt over onder meer investeringen, risico's en eigenaarschap. De voorgestelde investeringsplanning gaat over een periode van zestien jaar en biedt daarmee duidelijkheid aan alle partijen. Huisvesting voor bewegingsonderwijs valt buiten de scope van dit IHP.

2.2 De investeringen zijn in lijn met actuele kwaliteitsnormen en -uitgangspunten.
In het IHP is een bedrag van € 3.615 per m2 bruto vloeroppervlak nieuwbouw opgenomen. Dit rekengetal is gebaseerd op de financiële bijlage D van het kwaliteitshandboek onderwijshuisvesting en een benchmark van recent opgeleverde projecten en is inclusief indexatie. Naast dit normbedrag is rekening gehouden met 2% bijkomende interne kosten, 5% indexatie en voor zover nu bekend de eventuele sloopkosten van huidige schoolgebouwen. De afgelopen jaren is de reserve onderwijshuisvesting niet geïndexeerd met de gestegen bouwkosten. Met deze berekeningen zijn ook de financiële uitgangspunten na een behoorlijk aantal jaren in dit IHP geactualiseerd.

3.a.1 De investeringen volgend uit het IHP maken duurzame schoolgebouwen mogelijk.
In de investeringsplanning zijn zeven scholen opgenomen die hun gebouw kunnen verduurzamen. Dit betreft de scholen die de komende tien jaar niet worden ver(nieuw)bouwd. Het gaat hierbij om een totaalbudget van € 2.060.000. Daarvan is €60.000 bedoeld voor onderzoek in 2024 ten bate van mogelijke verduurzamingsmaatregelen. De overige €2.000.000 is verdeeld over 2025 en 2026; de eerste €1.000.000 voor 2025 is bij besluitpunt 2 aangevraagd.

3.b.2 Door het beschikbaar stellen van financiële middelen kan de ISK aan de Wijnhofstraat starten.
Het college heeft in het najaar van 2023 het besluit genomen om in het schoolgebouw aan de Wijnhofstraat (het oude Kompaan College) de ISK-klassen te huisvesten die tot nu toe op drie verschillende plekken in de gemeente Zutphen onderwijs volgen (zaaknummer 606918). Om het gebouw aan te passen en op te frissen en de verhuizing te kunnen betalen is een eenmalig bedrag van €300.000 nodig.

3.c.3 Via het IHP maken we vergoeding voor ventilatie-projecten op scholen mogelijk.
Er is een bedrag opgenomen van € 800.000 om eerder gedane investeringen in ventilatie op scholen (SUVIS) vanuit het cofinancieringsprincipe te vergoeden. Na akkoord door de gemeenteraad wordt dit thema met de betreffende schoolbesturen uitgewerkt als onderdeel van de ontwikkelagenda.

Kanttekeningen
1.1 Onzekerheid over demografische ontwikkelingen en over de uitvoerbaarheid van bouwprojecten betekenen een risico de voorgestelde planning niet te halen.
De ontwikkeling van de bevolking van de gemeente Zutphen over de lange periode van zestien jaar is niet exact te prognosticeren. De plannen die de bevolkingsontwikkeling betekenen voor onderwijshuisvesting kunnen daarom ook niet definitief vastgelegd worden. Eenzelfde onduidelijk beeld van de toekomst geldt voor de voortgang van bouwprojecten. Ontwikkelingen zoals stikstofproblematiek en netcongestie kunnen voor vertraging of andere wijzigingen in de planning zorgen.

Daarom zijn in het IHP uitgangspunten en kaders opgenomen, en worden de concrete afspraken over de uitwerking vastgelegd in de ontwikkelagenda en jaarlijkse uitvoeringsplannen. Twee keer per jaar monitoren de schoolbesturen met ons alle projecten en ontwikkelingen gezamenlijk. Eens in de twee jaar worden de

leerlingprognoses opnieuw uitgevraagd en bijgesteld. Eens in de vier jaar wordt het IHP in zijn geheel geactualiseerd.

Financiën
De reserve lokaal huisvestingsbeleid onderwijs bestaat uit:

- De huidige stand van de reserve op 31-12-2023 € 6.847.131,28.
- Een jaarlijkse toevoeging aan de reserve conform de vrije ruimte binnen de normkosten die de gemeente van het Rijk ontvangt voor onderwijshuisvesting (niet geoormerkt);
- Een structurele extra bijdrage aan de reserve van € 350.000 (besluit 2016).

Uit deze reserve worden de jaarlijkse kapitaallasten en het saldo exploitatielasten en baten onderwijshuisvesting gedekt. Uitgangspunt is dat de reserve op geen enkel moment negatief mag zijn. Voor de periode na 2045 zijn additionele toevoegingen noodzakelijk.

Investeringen 2024
(De Zonnewende dependance, De Waaier/De Parel, De Flief/Prins Claus):
Krediet: €11.266.300

Kapitaallasten:
2025: €12.700
2026: €33.200
2027: €246.200
2028: €375.100

Incidentele exploitatielasten:

- € 60.000 voor onderzoek naar het binnenklimaat en opties tot verduurzamen 7 scholen
- € 300.000 aanpassen, opfrissen en verhuiskosten ISK Wijnhofstraat
- € 800.000 co-financiering SUVIS-projecten

Investeringen 2025-2027
(De Achtsprong, Jan Ligthartschool, uitvoering milieumaatregelen)
Krediet: €9.585.700

Kapitaallasten:
2025: €40.000
2026: €91.500
2027: €106.300
2028: €108.800

In bijlage 2 is het voorstel voor de begrotingswijziging te vinden (nummer 2024-13).
In bijlage 3 staan bovengenoemde investeringen in een overzicht, uitgesplitst per school.

Communicatie
Begin maart 2024 is er een bijeenkomst geweest met vertegenwoordigers uit de wijkraden in Zutphen en de dorpsraad van Warnsveld. Daar is het IHP globaal gepresenteerd. Reacties op die avond waren positief. Vertegenwoordigers uit de wijken hebben het als prettig ervaren dat ze vooraf werden meegenomen in de inhoudelijke uitgangspunten.
Communicatie richting schoolteams en ouders over het IHP is aan de afzonderlijke schoolbesturen.
Voor een aantal scholen betekent het eerste blok in de uitvoering van het IHP een grote wijziging. De betreffende schoolbesturen (Archipel en GelderVeste) communiceren naar de betrokkenen op die scholen (teams en ouders), gelijktijdig met het openbaar worden van het IHP.

Uitvoering
Na besluitvorming door de gemeenteraad start meteen de uitvoering. Het IHP is kaderstellend; ambities en plannen worden uitgewerkt in de ontwikkelagenda en in jaarlijkse uitvoeringsplannen worden de projecten

en onderdelen uit de ontwikkelagenda opgepakt. Twee keer per jaar organiseren we een OOGO (Op Overeenstemming Gericht Overleg) tussen schoolbesturen en de gemeente om de voortgang te monitoren, vooruit te kijken naar het volgende jaar en waar nodig bij te stellen. Het gezamenlijk in gesprek blijven is bij dit onderwerp van groot belang. Vanaf 2025 wordt jaarlijks in het eerste kwartaal bekeken of het daadwerkelijk lukt om de geplande werkzaamheden in het daaropvolgende kalenderjaar uit te voeren. Bij de Voorjaarsnota wordt steeds gevraagd het benodigde krediet in het volgend begrotingsjaar beschikbaar te stellen.

Evaluatie
Jaarlijks rapporteren we over de voortgang van de plannen via de gebruikelijke weg: via de BURAP en het Jaarverslag. Eens per twee jaar zetten we een update uit van de leerlingprognoses. Eens per vier jaar evalueren we het volledige IHP.

Bijlage(n) raad
634780 - bijlage 1 - Integraal Huisvestingsplan (IHP) gemeente Zutphen 2024-2039, Toekomstbestendige onderwijsvoorzieningen
634780 - bijlage 2 - begrotingswijziging 2024-13
634780 - bijlage 3 - financieel overzicht IHP

Stukken die ter inzage liggen

BESLUIT

De raad van de gemeente Zutphen,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders met nummer 634780;

gelet op artikel(en) 108 van de Gemeentewet;

b e s l u i t:

1. het bijgaande Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2024-2039 vast te stellen;
2. de in het IHP opgenomen meerjarenraming voor investeringen in onderwijshuisvesting vast te stellen, en voor de eerste jaarschijf (2024) een krediet van €11.266.300 en voor de tweede jaarschijf (2025) een krediet van €1.000.000 beschikbaar te stellen;
3. ten laste van de reserve onderwijshuisvesting een bedrag van €1.160.000 toe te voegen aan het budget onderwijshuisvesting 2024, als volgt opgebouwd:
a. een budget van € 60.000 voor onderzoek naar het binnenklimaat en opties tot verduurzamen van 7 scholen;
b. een budget van € 300.000 voor aanpassingen, opfrissen en verhuiskosten voor de huisvesting van de Internationale Schakelklas (ISK) aan de Wijnhofstraat;
c. een budget van € 800.000 voor co-financiering ‘Specifieke uitkering ventilatie in scholen’ (SUVIS) projecten;
4. de begroting 2024 dienovereenkomstig te wijzigen (2024-13).

Aldus besloten in de openbare
vergadering van de raad van de gemeente
Zutphen, gehouden op:

De voorzitter, de griffier,